

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ความเสียหายจากแร่ใยหิน แม้การเลือกซื้อยาความเสียหายจากพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยๆ จะคุ้มครองผู้เสียหายมากที่สุด เพราะนำหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดมาใช้ มีผลทำให้ผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการ ตลอดจนได้รับการชดเชยค่าเสียหายที่เป็นธรรมก็ตาม แต่เมื่อมีการประกาศใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้แล้ว กลับปรากฏว่ายังมีความบกพร่องบางประการซึ่งยังไม่คุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากแร่ใยหิน ในบทบัญญัติดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

5.1.1 ปัญหาอายุความ

แม้ว่าผู้ผลิต จะต้องรับผิดชอบไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบ แต่ไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายก็ตาม แต่ก็ยังเป็นการกำหนดอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภคไม่สอดคล้องกับความเสียหายที่ได้รับ เนื่องจากผู้บริโภคที่ได้รับแร่ใยหินจะเกิดการสะสมอยู่ในร่างกายและยังไม่แสดงอาการออกมา โดยยังไม่ได้รับความเสียหายในทันทีที่ได้รับแร่ใยหินเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งถ้าหากความเสียหายดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคเป็นปีหรือหลายๆ ปี การใช้สิทธิเรียกร้องฟ้องคดีของผู้บริโภคก็เป็นอันตรายอายุความ อันเป็นการขัดแย้งกับสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิและชดเชยความเสียหายได้

5.1.2 ปัญหาการยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ

แม้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยๆ มาตรา 7 (2) จะได้กำหนดให้ผู้ประกอบการหลุดพ้นจากความรับผิด หากนำสืบได้ว่า ผู้เสียหายได้รู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย แต่ข้อยกเว้นนี้ก็มีความไม่ชัดเจน กว้างและยากในการตีความในทางปฏิบัติ เนื่องจากอันตรายของแร่ใยหินนั้น แม้ผู้เสียหายจะรู้และเข้าใจถึงอันตรายดังกล่าวก็ตาม แต่การป้องกันก็เป็นเรื่องที่ยากมาก ประกอบกับอนุภาคของแร่ใยหินที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าทำให้ผู้เสียหายต้องรับแร่ใยหินเข้าสู่ร่างกายโดยไม่มีทางเลือกอื่นที่เหมาะสม ส่งผลให้หากผู้ประกอบการถูกฟ้องและนำสืบเพียงว่าผู้เสียหายได้รู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ก็ทำให้ผู้ประกอบการหลุดพ้นจาก

ความรับผิดชอบได้แล้ว โดยไม่ต้องนำสืบต่อไปอีกว่าผู้เสียหายเลือกที่จะเข้าเผชิญกับความเสียหายอย่างอิสระและสมัครใจ โดยสมเหตุสมผลหรือไม่ แตกต่างจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้ประกอบการจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบเมื่อผู้ประกอบการนำสืบถึง 2 ประการด้วยกันคือ 1) นำสืบว่า ผู้เสียหายรู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงนั้น และ 2) นำสืบว่า ผู้เสียหายเลือกที่จะเข้าเผชิญกับความเสียหายอย่างอิสระและสมัครใจและเป็นไปโดยปราศจากเหตุอันสมควร

5.1.3 ปัญหาค่าเสียหายในเชิงลงโทษ

แม้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ จะได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงได้ถึงสองเท่า โดยให้คำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้า การดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ การที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ตามสมควร หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้าหรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยภายหลังจากการผลิต นำเข้าหรือขายสินค้านั้นแล้วไม่ดำเนินการใดๆ ตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย แต่ก็ยังกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้น้อยเกินไป เนื่องจากไม่สามารถยับยั้งผู้ประกอบการที่เห็นแก่ประโยชน์ธุรกิจของตนให้ยกเลิกการนำเข้าแร่ใยหินและให้ผู้ประกอบการรายอื่นยกเลิกการนำเข้าและเลิกใช้แร่ใยหินเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ได้ ส่งผลให้มีผู้ป่วยจากการทำงานและใช้ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขบทบัญญัติในมาตราดังต่อไปนี้

5.2.1 ปัญหาอายุความ

ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ ในมาตรา 12 วรรคสอง จากเดิม “ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพหรืออนามัย โดยผลของสารที่สะสมอยู่ในร่างกายของผู้เสียหายหรือเป็นกรณีที่ต้องใช้เวลาในการแสดงอาการผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนตามมาตรา 10 ต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสามปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย”

เป็นว่า “ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพหรืออนามัยโดยผลของสารที่สะสมอยู่ในร่างกายของผู้เสียหาย หรือเป็นกรณีที่ต้องใช้เวลาในการแสดงอาการผู้เสียหาย หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนตามมาตรา 10 ต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสามปีนับแต่วันที่เกิดความเสียหายและรู้ถึงความเสียหายกับรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย”

5.2.2 ปัญหาข้อยกเว้นที่ว่า ผู้เสียหายได้รู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ ในมาตรา 7 จากเดิม “ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหากพิสูจน์ได้ว่า..... (2) ผู้เสียหายได้รู้แล้วว่า สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย”

เป็นว่า “ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหากพิสูจน์ได้ว่า..... (2) ผู้เสียหายได้รู้แล้วว่า สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแต่ยังเข้ารับเสี่ยงภัยโดยปราศจากเหตุอันสมควร”

5.2.3 ปัญหาค่าเสียหายในเชิงลงโทษ

ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ ในมาตรา 11 โดยขอเสนอแนะให้ตัดคำว่า “แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริง” ออก ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของพฤติการณ์ที่ผู้ประกอบการก่อขึ้น อันจะทำให้บรรลุดุลประสงคอันเป็นเจตนารมณ์ของค่าสินไหมเพื่อการลงโทษในการยับยั้งป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการรายอื่นกระทำการในทำนองเดียวกันอีกในอนาคต

ฉะนั้นจากเดิม มาตรา 11 “นอกจากค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกายสุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามี ภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ

(2) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้าหรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยภายหลังจากการผลิต นำเข้าหรือขายสินค้านั้นแล้วไม่ดำเนินการใดๆ ตามสมควรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาล

เห็นสมควรแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้าระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้า การดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ การที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย”

เป็นว่า มาตรา 11 “นอกจากค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ค่าเสียหาย สำหรับความเสียหายต่อจิตใจ อันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกายสุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามี ภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ

(2) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้าหรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยภายหลังจากการผลิต นำเข้าหรือขายสินค้านั้นแล้วไม่ดำเนินการใดๆ ตามสมควรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับการที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้าระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้า การดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการการที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย”

จากที่ผู้เขียนได้เสนอแนะมา ประเด็นเรื่องอายุความก็จะสอดคล้องกับความเสียหายที่ได้รับ ซึ่งหากความเสียหายดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคเป็นเวลานานหลายๆ ปี การใช้สิทธิเรียกร้องฟ้องคดีของผู้บริโภคก็จะไม่ขาดอายุความ ทำให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองสิทธิและชดเชยความเสียหาย ส่วนประเด็นเรื่องข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ประกอบการก็จะสามารถคุ้มครองครองสิทธิผู้เสียหายได้มากกว่าบทบัญญัติเดิม เพราะทำให้ผู้ประกอบการต้องนำสืบว่าผู้เสียหายได้รู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยและเข้าเสี่ยงภัย โดยปราศจากเหตุอันสมควร จึงจะหลุดพ้นจากความรับผิด นอกจากนี้ ในเรื่องของค่าสินไหมทดแทนในเชิงลงโทษ หากตัดเพดานออกก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการ

ลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของพฤติกรรมที่ผู้ประกอบการก่อขึ้น อันจะทำให้บรรลุนิติประสงค์ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของค่าสินไหมเพื่อการลงโทษที่จะยับยั้งป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการรายอื่นกระทำการในทำนองเดียวกันอีกในอนาคต